

Beszámoló

a Magyar Fesztivál Szövetség 2020. évvégi felmérésének eredményéről

A Magyar Fesztivál Szövetség a 2020-as, vilájárvánnyal sújtott év során kétszer végzett felmérést a magyar fesztiválszervezők körében, mindenekelőtt azzal a szándékkal, hogy a döntéshozókat hitelesen tájékoztathassa az egyik közismerten legtöbb kárt elszenvedő ágazat sorsáról. A felmérések a gazdasági, turisztikai károk föltárása mellett rendre fölhívták a figyelmet a fesztiválok elmaradásával együtt járó kulturális, társadalmi és egyéb emberi veszteségekre, és arra, hogy ezek tartóssá váljanak, ha súlyosan csorbulnak az ország fesztiválszervezői kapacitásai, anyagi és emberi természetű adottságai. Ez az aggodalom hívta életre a harmadik, évvégi összegző felmérést, amelyhez december folyamán 63 fesztiválszervező szolgáltatott részletes adatokkal. Az általuk megválaszolt kérdéseket tartalmazó kérdőív a beszámoló végén olvasható.

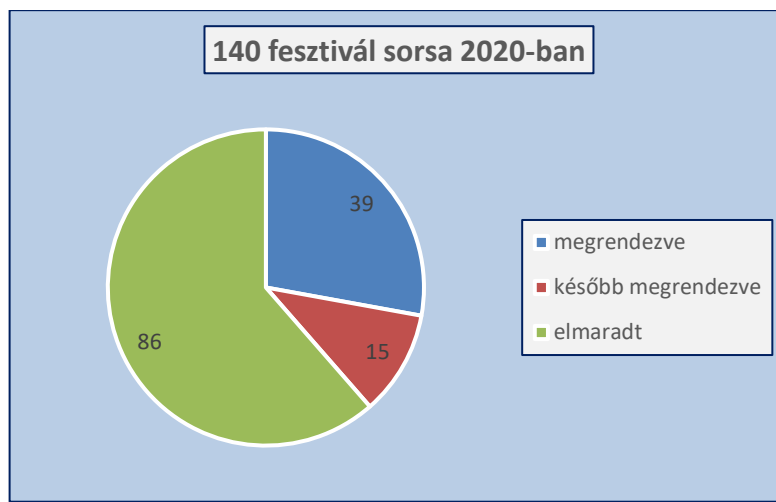
A válaszadók 2020-ra tervezett 140 fesztiválja alapján lesújtó képet kapunk a pandémiának a fesztiválszakmát érő hatásairól. A több száz milliárd forint bevételkiesésen túl felmérhetetlenek a távlatokat veszélyeztető károk: az ezrével fölbontott szerződések, a nemzetközi kapcsolatrendszerek, a szakmai csapatok és az állandó közönségbázisok szétesése mind nehezen pótolható anyagi és presztízsveszteséget jelent.

A remélt és megkapott segítség eloszlása minden korábbinál élesebben mutatott rá a szervezők jogállásából adódó körülmények különbözőségére. A legszámosabbak a vállalkozói háttérű szervezők, ők szorultak a legnagyobb mértékben az állami támogatás különféle formáira és őket segíti a többi lábbon állás a túléléshez. Az egyesületi, alapítványi háttérű „civil” fesztiválszervezők jövőképe a legbizonytalanabb, körükben a legnagyobb a pályázatoknak való kitettség. Ezt a csoportot különösen sújtotta az elnyert 2020-as pályázati pénzek körüli bizonytalanság. Az önkormányzati háttérű fesztiválok éltek a legkisebb arányban a válságintézkedésekkel és támogatásokkal.

Karakteres elvárások fogalmazódtak meg a Magyar Fesztivál Szövetség érdekképviselési szerepét illetően. Döntő fontosságú, hogy a szövetség pontos, hiteles információk birtokában érdemben kapcsolódjon be a szabályozók kidolgozásába; közvetítse a terület egészének az értekeit és érdekeit, legyen figyelemmel a különféle célú, háttérű és méretű fesztiválokra és valamennyi érintett szakmai közreműködőre; építsen kapcsolatokat szomszédos ágazatokkal. Fontos, hogy segítse a tagság munkáját az aktuális információk rendszeres nyújtásával, valamint szakmai mentorálással.

Elmaradó és megrendezett fesztiválok

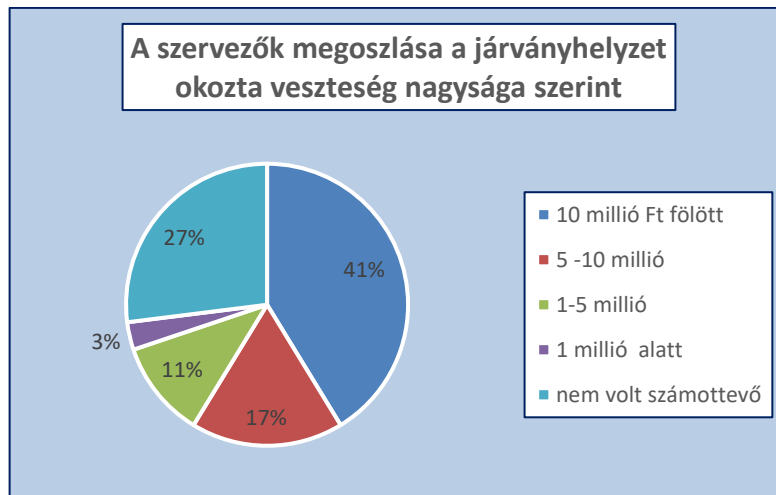
A válaszadók együttesen 140 fesztivált és fesztivál-jellegű rendezvényt terveztek 2020-ra. Közülük 39-et sikerült megtartani többé vagy kevésbé a tervezett időben és tartalomban. (Ide tartozik például a meghirdetett időben digitális formában megrendezett Öt Templom fesztivál.) 15 fesztiválra az eredetinel később került sor, de 86 rendezvény mindenestül a világvárvány áldozatául esett.

Első ránézésre meglepedésre adhat okot, hogy az éves fesztiválterv bő egyharmada megvalósult. A valós kép ennél jóval sötétebb, ugyanis a járványveszély fenyegetése, és az ebből származó kényszerű intézkedések, átszervezések és lemondások következtében a megvalósuló rendezvények látogatószáma és jövedelme is a vártnak töredéke lett csupán.

A veszteség mértéke

A felmérésbe vont fesztiválszervezők 41 százaléka 10 millió forintnál nagyobbra tartja a fesztiválok elmaradása, illetve a kényszerű korlátozások miatt elmaradó éves bevételt, de a sajtóban is ismertté vált a Sziget Fesztivált ennél több nagyságrenddel jobban sújtó vesztesége is.

A diagram tanúsága szerint ugyanakkor viszonylag magas azoknak az aránya is, akiknek nem volt számottevő vesztesége, ami az egymillió forintnál kisebb kárt szenvedőkkel együtt a fesztiválszervezők harminc százaléka. Ennek magyarázata:

- számos fesztivál kiadásait fedezték a pályázatokból vagy a fenntartótól kapott támogatások
- a fesztiválok egy része teljesen vagy nagyobb részben ingyenes, tehát nem volt elmaradó jegybevétel
- illetve sikerült megrendezni a fesztivált és így jegybevételhez jutottak

A szerencsés kimenet többféle oka néhány esetben egyazon fesztivál esetében is jelentkeztek (vagyis például nem maradt el és volt is elegendő támogatás).

Ezen túlmenően a felmérésben résztvevő szervezők nagyobb részének egynél több fesztiválja volt, amelyek között eloszolhattak a hatások. A teljes évi veszteség ily módon a két vagy három, néhány esetben ennél is több fesztiváljának elmaradásából halmozódott föl.

Szavakba foglalt károk

A szervezők saját kommentárjaikkal is pontosították, illetve kiegészítették a fesztiválokat ért megpróbáltatások mértékére vonatkozó jelzéseiket. Az anyagi természetű veszteségek kapcsán többek között a következőket írták:

- Elmaradt jegybevételek, bérbeadásból származó bevételek, reklámbevételek
- Jegyvisszaváltások, marketingre elköltött összegek
- A szponzoráció teljes elmaradása
- Kifizetett előlegek nem visszafizetéséből származó veszteségek

A közvetlen forintelmaradások mellett szóltak a fenyegető piacvesztésről:

- Fontos nemzetközi megjelenéseink maradtak el
- Nemzetközi látogatók elmaradása, mely lassan fog visszatérni a válság előtti szintre
- Évek során kialakított állandó közönségbázis érezhető csökkenése
- Nem voltak külföldi fellépőink, nem készült nyomtatott bulletin, kisebb volt a médiavisszhang
- Legfőképpen a külhoni magyarok hiányoztak

Beszámoltak a szakmai károkról és más közvetett gazdasági hátrányokról:

- Szétesett csapat
- Nemzetközi kapcsolatok fenntartása, újraépítése
- Előadó-művészeti csoportok működése és fennállásuk megtartása
- Beszállítói kör meggyengülése, szakember elvándorlás más ágazatokba
- Technikai állandó együttműködő partnereink nehéz helyzetét látni: van köztük olyan, aki nem is fogja túlélni céges szinten a pandémiás időszakot, több technikai eszközétől és kiváló szakemberétől (hang- fény, színpadtechnika, vizuál) kellett megválnia

Az anyagi természetű teherterelt tetézték a lelki, idegi és szimbolikus károk:

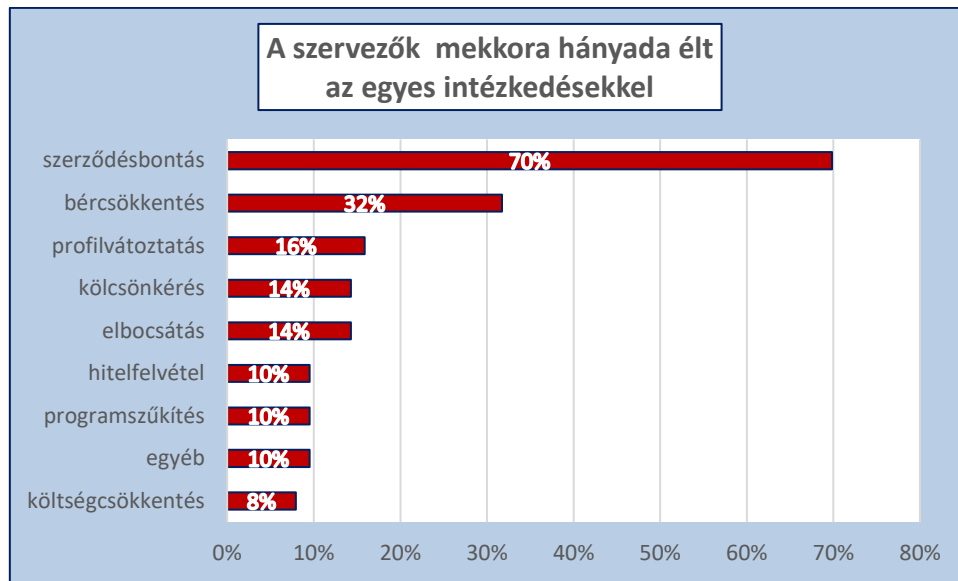
- Rajtunk kívül álló okok miatti presztízsveszteség a jegyvisszaváltás körüli késedelemből adódóan
- Lelki és emberi veszteség
- A bizonytalanság, a kiszámíthatatlanság, a tervezhetetlenség erőst megviseli mindenki idegét
- Befektetett munka nem térült meg
- A Dóm térre sok tízezer nézőt vonzó előadások élményének elmaradása.

Kényszerű intézkedések

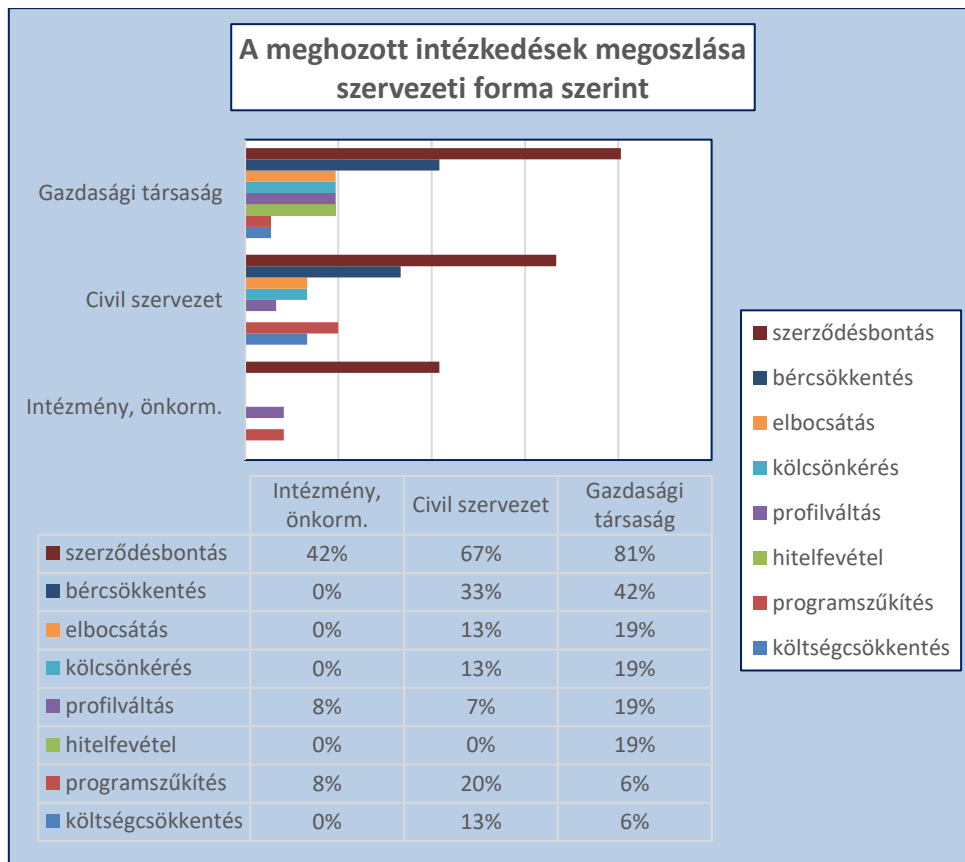
Visszatérve a tetemes veszteséget elszenvedők csoportjára, a válaszolók egyharmada szerint a kieső bevétel a tervezett rezszi- és bérköltség nagyságrendjével egyezik, leginkább tehát ezeknek a szervezeteknek a léte került veszélybe. Megszűnésükkel, átalakulásukkal vagy zsugorodásukkal a magyar fesztiválszervezési kapacitás, és így a fesztiválkínálat hatalmas vesztségeket szenvedne el.

A fesztiválszervezők többsége válságmenedzselő üzemmódba kényszerült. A szükség diktálta intézkedéseikről számol be a következő rajz.

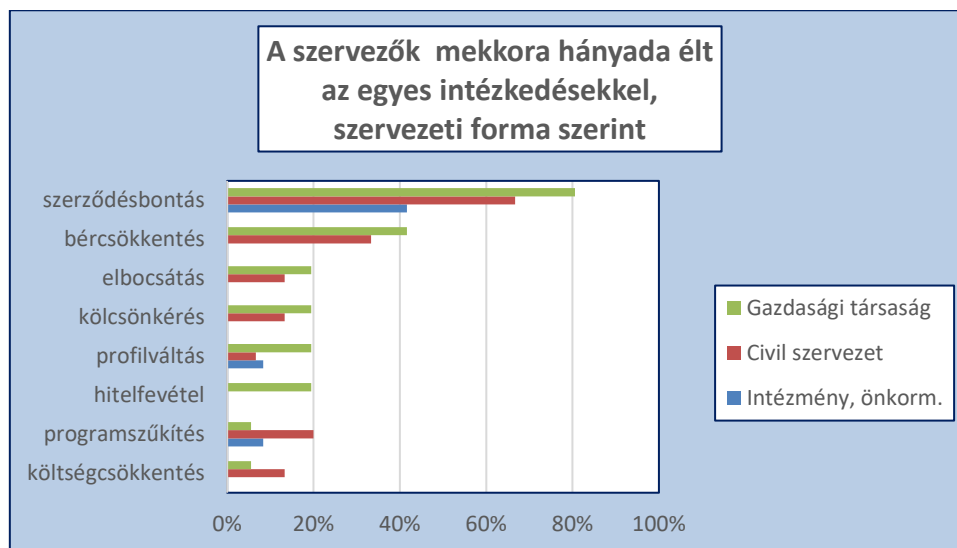
Az összes kényszerintézkedés zömét a szerződések felmondása alkotja, amivel a fesztiválszervezők 70%-a élt. A diagramon látható, hogy a kényszerű bércorlátozások teszik ki az intézkedések második legnagyobb csoportját, amiről a válaszadók egyharmada számolt be. Az összes többi intézkedésről – profilváltoztatás, kölcsönkérés, munkatársak leépítése, hitelfelvétel, a programkínálat és a kiadási szerkezet szűkítése – a szervezők kisebb csoportjai számoltak be.

Az év történései eltérő módon érintették a fesztiválszervezőket szervezeti jogállásuk szerint. A felmérésben 36 gazdasági társaság, 15 civil szervezet: egyesület vagy alapítvány, 10 költségvetési intézmény és 2 önkormányzat vett részt. A kapott információ egy részét ezek bontásában is vizsgáltuk (összevonva az utóbbi két kategóriát), amit először a válságkezelési intézkedésekkel összefüggésben mutatunk be:

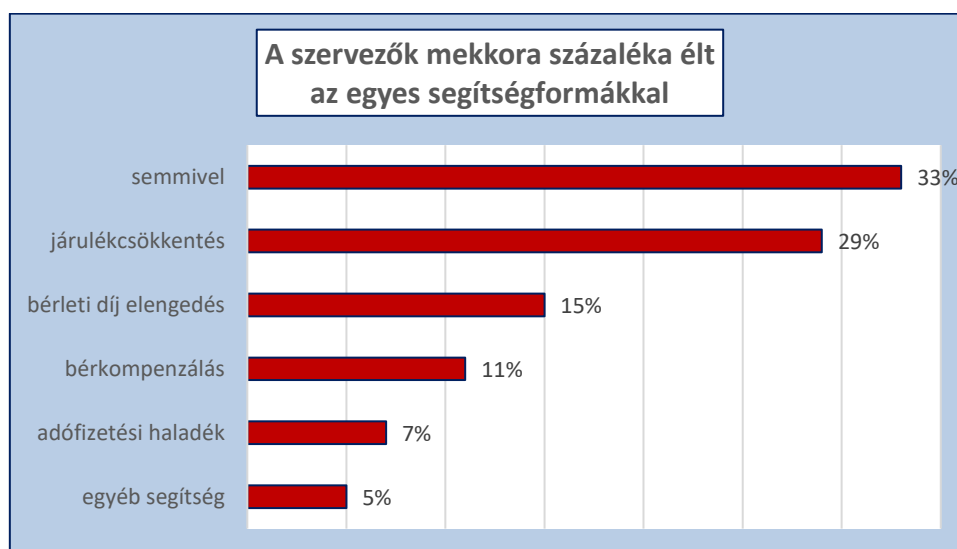

A grafikonon ábrázolt vonalak nem mennyiséget, hanem arányt fejeznek ki. Vagyis nem azért a legfelső vonal a leghosszabb, mivel gazdasági társaságok töltötték ki a kérdőívet a legnagyobb számban, hanem mivel a felsorolt intézkedések közül ezeket – összesen hatféle intézkedést – a legnagyobb arányban ők alkalmazták. Egyedül a programok szűkítését és a kiadások csökkentését illetően maradtak kisebbségben a civil háttérű fesztiválókkal, illetve részben a költségvetési formában működő fesztiválszervezőkkel szemben. A könnyebb áttekintés érdekében ugyanezt az eloszlást egy másik metszetben is ábrázoltuk:

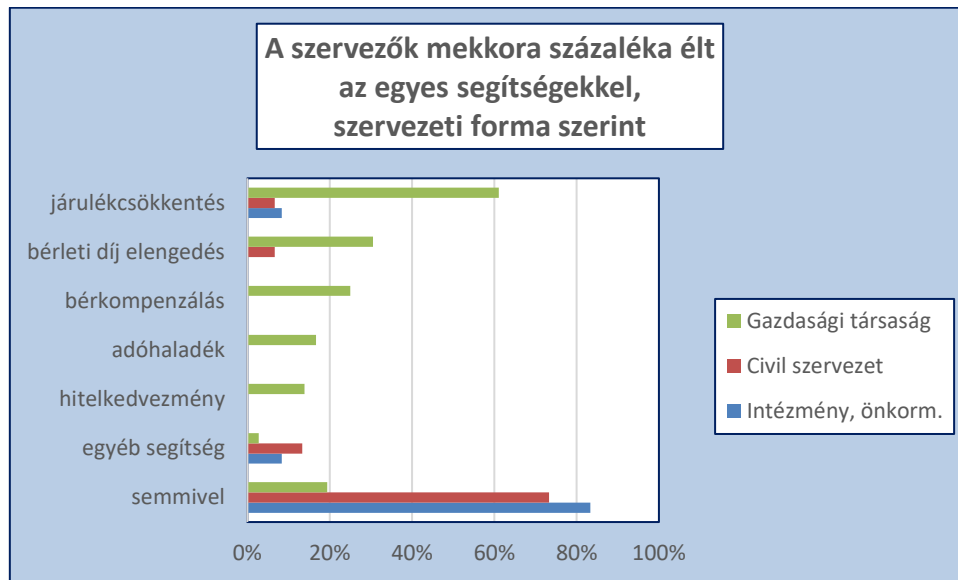

Az állami segítségnyújtás válfajai

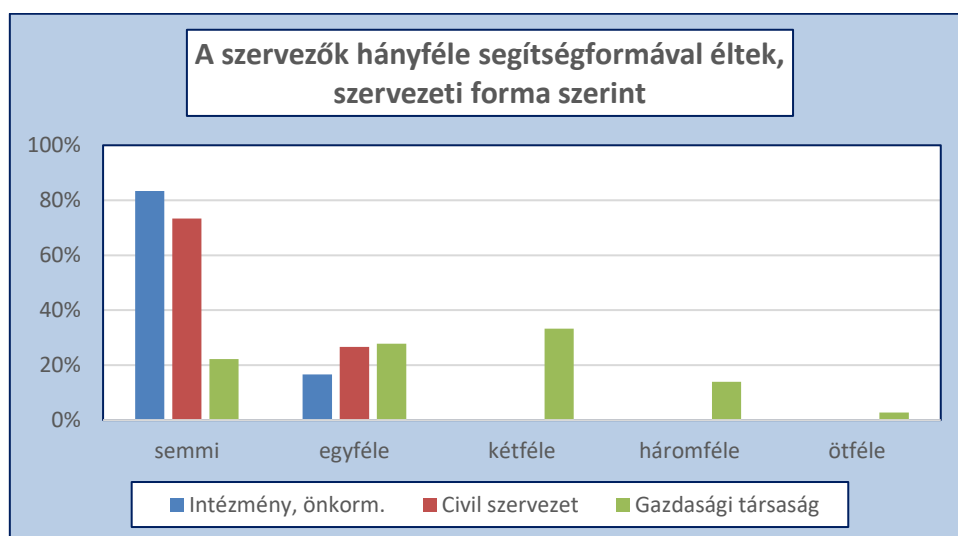
A társadalom és a gazdaság szereplői nem maradtak magukra a koronavírus járvány okozta veszteségek kivédésében és csökkentésében. A kormányzat által számos formában hozott intézkedésekből részesültek a fesztiválszervezők is. Emellett, nagyon csekély arányban, nem-állami támogatók és szponzorok is nyújtottak segítséget (ez az „egyéb segítség” rovatban található). A grafikonból kiolvasható az a megdöbbentő információ, hogy a válaszadók egyharmada egyik segítségformával sem élt. Még a leginkább automatikus támogatási formáról, a járulékok csökkentéséről is csak 29% számolt be.

A jelenség kulcsa a következő grafikonról olvasható le. A külső segítség igénybevételének – illetve elérhetőségének – az eltérései minden egyébnél világosabban jelzik, hogy milyen különbözők a körülmények egyfelől a gazdasági keret között, másfelől a ténylegesen (tehát nem könyvelési értelemben) nonprofit, illetve költségvetési formában működő fesztiválszervezők között.

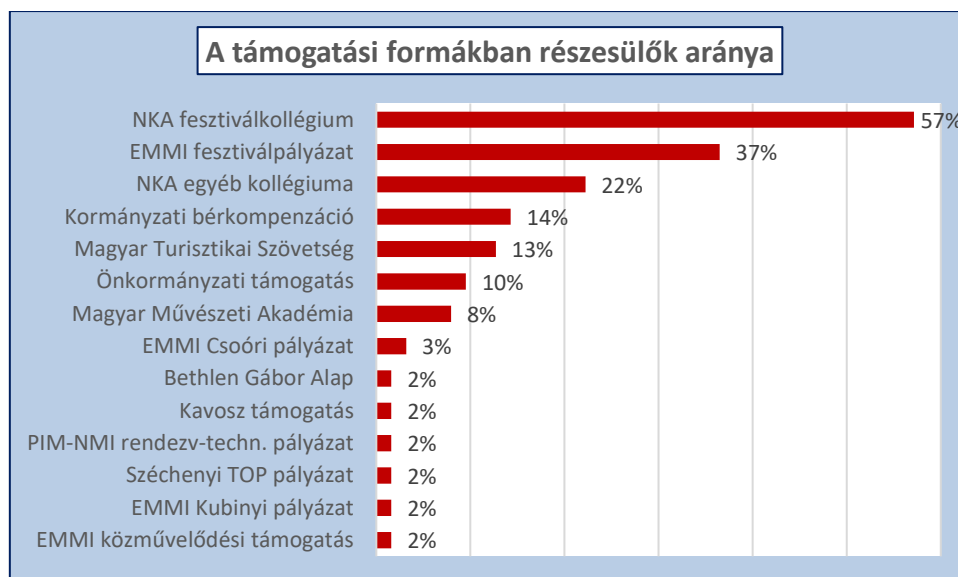

A segítségformák eloszlásának másik dimenzióját ábrázolja a következő grafikon. Ezen azt látjuk, hogy a gazdasági keretben létező fesztiválszervezők többsége kétféle támogatásban részesült, és több mint tíz százalékuk ennél is sokrétűbb segítségre szorult. Ezzel szemben a civilek és a költségvetési keretek között működők vagy csak kis mértékben támaszkodtak állami segítségre a túléléshez – vagy nem jutottak hozzá.

A fesztiváltámogatások szerepe

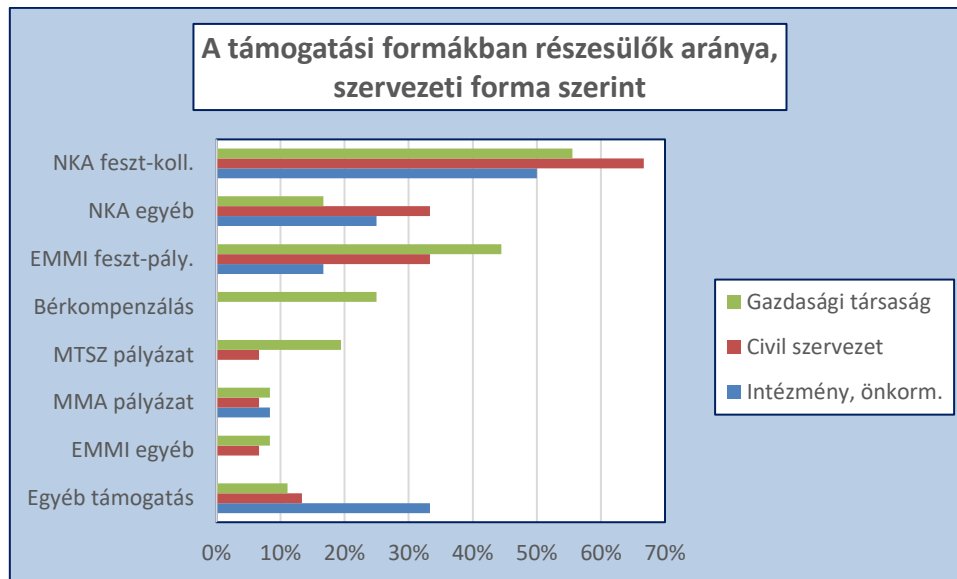
A fentiekben a gazdasági és társadalmi segítségnyújtás általános formáival foglalkoztunk, a válaszadók azt jelentették, hogy ezekhez milyen arányban jutottak hozzá. A fesztiválszervezők célzott támogatására térünk át. Ezen belül nem lehetett elkülöníteni a korábbi években is megszokott pályázati formákat a válsághoz igazodó támogatásoktól.

A válaszadók körében a legtöbben, 57 százalék a Nemzeti Kulturális Alap kulturális fesztiválok szakkollégiumától nyert el támogatást. Ezt követte a kulturális tárca vidéki fesztiválokot ösztönző alapjából elnyert támogatások száma. Mivel néhány válaszadó itt is föltüntette a valójában más természetű kormányzati bérkompenzációt, ezért mi is besoroltuk a pénzügyi támogatások közé.

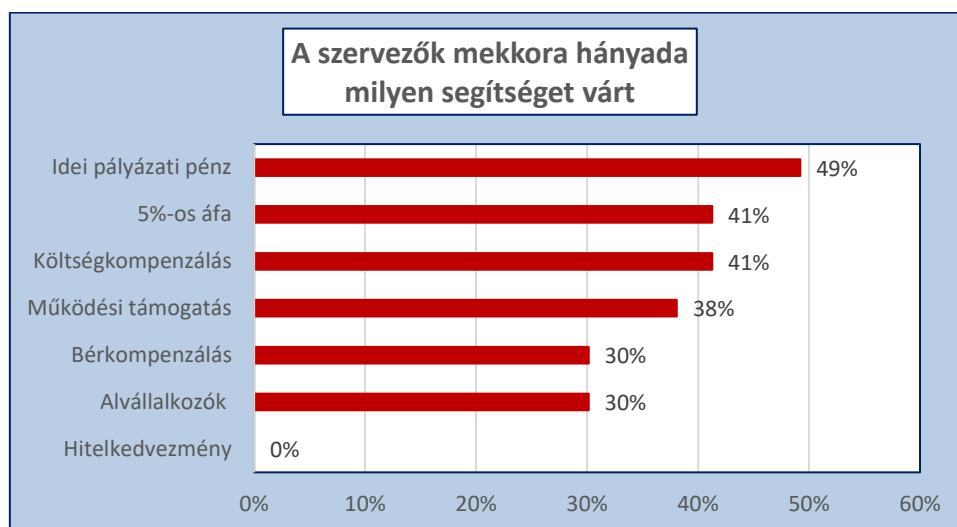
A fesztiváltámogatási formák is jellegzetes eltéréseket mutatnak, attól függően, hogy a szervezők milyen működési keretek között dolgoznak. A Nemzeti Kulturális Alap – első sorban a kulturális fesztiválok kollégiumának köszönhetőn, de a többi szakkollégium révén is – mindenképp a civil szerveződések számára jelent kitüntetett hátszínűt. Ők azonban a turisztikai szövetség pályázatából csekély mértékben részesültek. A gazdasági társaságok nemcsak itt, hanem az EMMI különféle kiírásainál is a többinél nagyobb arányban jutottak támogatáshoz.

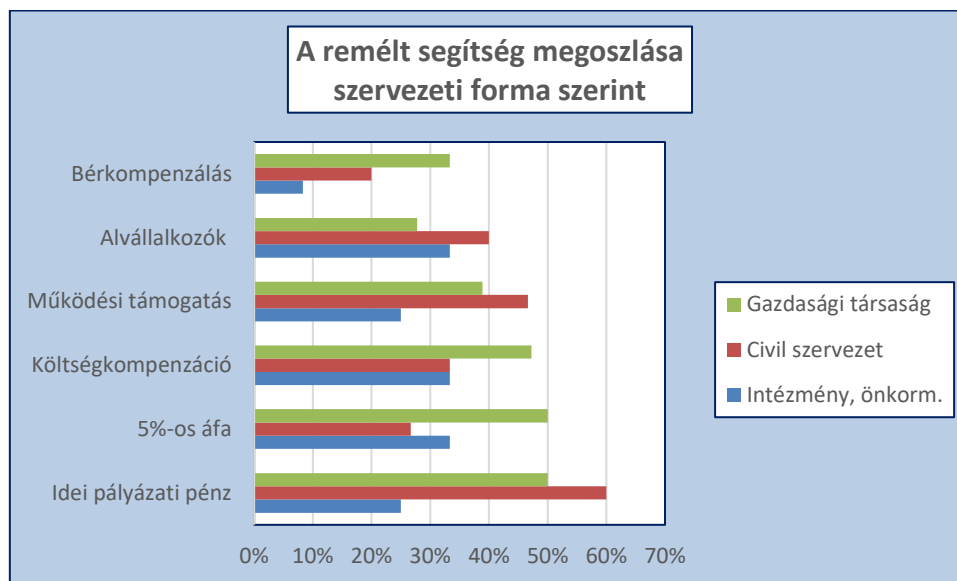
A remélt segítség

Az igénybe vett támogatási formák szemlélésén túl arról is érdeklődtünk, hogy a fesztiválszervezők minnek az elmaradását, hiányát, késedelmét vagy a vártnál kisebb mértékét fájlalták.

Az esztendő során a legtöbb feszültséget a járványhelyzet előtt meghirdetett és elbíralt pályázati támogatások okozták. Láthatóan az év végéig sem tudják elfogadni azt a logikát, ami alapján a nehéz helyzetbe jutott szervezőktől visszatartották az elnyert összegeket. Úgy vélték, hogy a kiírási feltételeket a helyzethez igazítva segítséget kaptak volna ahhoz, hogy kapacitásukat, szakértelmüket és elkötelezettségüket át tudják menteni a járvány befejezése utáni újrainduláshoz. A pályázati pénzek kérdése leginkább az egyesületi és alapítványi keretek között szervezett, igen nagy arányban ingyenes részvételt biztosító fesztiválokat sújtotta.

A gazdasági háttérű fesztiválszervezők számára a nemzetközi mértékben kiemelkedő 27%-os áfa csökkentése, illetve a megvalósulónál is korábbi, illetve nagyobb mértékű bér- és költségkompenzálás bizonyult különösen fontosnak.

2021-es kilátások

Végezetül érdeklődtünk a fesztiválszövetség tagjainak a jövő évre vonatkozó kilátásairól. Némi megkönnyebbüléssel vehetjük tudomásul, hogy egyelőre csak egyetlen szereplő jelezte kategorikusan, hogy felhagy a fesztiválszervezéssel. A nagy többség bízik benne, hogy valamilyen formában fennmarad. Ebben a körben azok vannak többségben – a válaszadók egészének 30%-a – akik több lábon állnak, ami segíti a fennmaradásukat. Ugyanakkor náluk is többen, 32% a nagyfokú tanácstalanságról adott számot.

Utolsó grafikonunk leginkább szembetűnő üzenete a civil keretek között élő fesztiválszervezők szélsőséges kitétsége, elsősorban az állami pályázatoknak. Kétharmadrészüket választotta a „még nem tudjuk, függ a járványhelyzettől és a támogatásoktól” opciót. A második legegységesebb csoport az önkormányzatok és intézményeik kebelében működő szervezőké, akik közel ötven százalékban egyértelműen a fennmaradásukban bíznak. Közel hasonló hányadban jelzik ugyanezt a gazdasági háttérű fesztiválgazdák, akik túlélését a vállalkozáson belüli keresztfinanszírozás teszi lehetővé.

A szakma hangja

Nagyszámú és tartalmas észrevétel érkezett a Magyar Fesztivál Szövetség szerepét firtató kérdésekre. A válaszadók többsége élt a lehetőséggel, és ellentétben azokkal a markáns eltérésekkel, amit a felmérés több ponton napvilágra tárt a vállalkozói, civil és költségvetési háttérű fesztiválszervezők körülményei és álláspontja között, a szövetség szerepére vonatkozó elgondolások nem tükrözték a szervezeti háttér eltérő sajátosságait.

A megszólalások többsége változatos megfogalmazásban szögezte le az MFSZ érdekképviseleti, lobbizási szerepét:

- Fontos a közvetítő, illetve érdekképviseleti szerep a kormányzat felé
- Szakmai érdekképviselet.
- Közvetítő szerepet lát el a kulturális szféra és a kormány között
- Döntéshozók felé közvetíteni a fesztiválszervezők helyzetét
- A Magyar Fesztivál Szövetséghez tartozó fesztiválok összefogása, érdek képviseletének érvényesítése (... beszállítók)
- A legfontosabb a lobbierő a kormányzati támogatások és pályázati támogatások lehívásában, valamint a szakma érdekeinek képviseletében

Az érdekképviselet terén a pénzügyi támogatások elérése kapott kiemelt hangsúlyt:

- Lobbival a támogatási rendszer bővítésében
- Pályázati források felkutatásában való segítség

- Számunkra a legfontosabb a már elnyert pénzek érvényesítése lenne 2021-re!
- Segítsenek abban, hogy az idén elmaradt fesztiválok jövőre nagyobb mértékű támogatást kapjanak

Gazdálkodást érintő konkrétumok:

- A kulturális fesztiválok jegyárainak áfájának 5%-ra mérséklése
- Fontosnak tartjuk, hogy eredményes legyen az 5%-os ÁFA elérése, mind a koncert-, mind a fesztiváljegyek esetében
- Artisjus díjak csökkentése nagyon releváns lenne a 2021-es esztendőre

Az MFSZ érdekképviseleti tevékenységét bírálatok is érték:

- Érdekérvényesítésben nyújtott hathatósabb segítség.
- Sokkal erősebb önálló kezdeményezés a döntéshozók felé, amihez más szakmai szervezetek csatlakozhatnak
- Támogatások elnyeréséhez hatékonyabb segítséget
- Ez már a sokadik kérdőív, amit kitöltünk, jó lenne, ha valami kézzel fogható történe is végre

A fesztiválszervezők fontosnak tartják az MFSZ információs szerepét a döntéshozók irányában:

- Információ áramlás biztosítása az állami szféra és a terület szereplői között
- Pontos adatgyűjtés a szektor állapotáról, az információk birtokában ágazati érdekképviselet
- A Magyar Fesztivál Szövetség felvállalta a fesztiválszakma támogatásának érdekében bekért információk begyűjtését

... és a tagság felé:

- A Magyar Fesztivál Szövetség aktuális információk nyújtásával tudja segíteni munkánkat
- Fontos információközlő csatorna
- Megbízható, pontos információ-közlésben
- Aktualitásokról, pályázatokról tájékoztató hírlevél küldése

Az érdekképviselet legtöbb hozzáértést igénylő területe a közreműködés a szabályozók kialakításában:

- A jövőre nézve nagyon hasznos lenne, ha az MFSZ is érdemben be tudna kapcsolódni a fesztiválokra vonatkozó szabályozások kidolgozásába – teljesíthető elvárások fogalmazódjanak meg a kormányzat részéről (pl. egészségügyi, biztonsági kérdésekben)

Fontos lenne a pályázatok rendszerének a formálásában való részvétel:

- Támogassa a pályázati lehetőségek minél korábbi elérését
- Az NKA Fesztiválkollégiuma ne kösse feltételekhez (pl. korábbi években kapott támogatáshoz) a pályázatokat; bevételünk nincs, általában ilyen típusú kulturális fesztiválok nem is kaphatnak támogatást a Fesztiválkollégium pályázatain; a kizáró okok miatt technikai eszközökre sem tudunk pályázni
- Megfelelőbb támogatási rendszer szakmai kidolgozása

Hangsúlyt kapott, hogy az MFSZ értékalapúan védje az érdekeket:

- Az értékteremtő fesztiválok kiemelt védelme, fennmaradásuk segítése
- Szélesebb körű pályázati lehetőségek legyenek, olyan kulturális programoknak is, amelyek rétegközönséget vonzanak
- Az értékek (a specialitások, a hosszú ideje minőséget jelentő fesztiválok) megőrzésére is fókuszálva
- A minősítések rendszerének fenntartásával, bővítésével, lehet segítségünkre

... és ezen belül a kisebb fesztiválokra irányuljon külön figyelem:

- A kisebb (500-1500 fő) fesztiválok igényeinek figyelembevétele
- Egy erősebb marketing a kisebb fesztiválokra való részvételre buzdítással
- Az átlagtól való eltérések (kisebb, specifikusabb fesztiválok helyzetére-jellemzőire) figyelve

Említést nyert a szakmai képzés, mentorálás szerepköre:

- Szakmai tanácsadással, a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás lehetőségeinek, technikai eszközeinek kutatásával lehet segítségünkre
- Online szakmai képzések, kapcsolatépítések
- Mentor szerepe van

Végezetül az összefogás, szolidaritás igénye többféle formában fogalmazódott meg:

- A fesztivál szférát összefogó szervezet, közös érdekképviselői szerepe fontos
- Összefogás fontossága
- A szolidaritás és kollegialitás erősítése a berkeken belül
- Összefogják a fesztiválszervezőket, lebonyolítókat, technikai kiszolgálókat
- Talán az egyedüli, amely megértően kezeli a művészek és a kultúrában dolgozó technikai, szervezői, és egyéb személyzetet
- Fontos terület lenne a fesztiválok időpontjának összehangolása

Függelék: A felmérés kérdőíve

Tisztelt Kollégáink!

Lassan véget ér a legnehezebb esztendő a Magyar Fesztivál Szövetség életében és valamennyi fesztiválszervező gyakorlatában. Az év során kétszer fordultunk a tagjainkhoz, hogy tájékozódjunk az elszenvedett károkról és a túlélési gyakorlatokról. Mindkétszer azzal a bizakodással tettük, hogy a felmérések eredménye a járvány után belátható időben bekövetkező újraindulást szolgálja. Mostanra nyilvánvalóvá vált, hogy az idén még nem esedékes az újakezdés. Ezzel együtt, a rendkívüli esztendő összegezésére irányuló kérdéseink továbbra is azt célozzák, hogy teljeskörű hiteles információ birtokában érveljünk a kivételesen súlyos helyzetben lévő fesztiválszakma támogatásáért.

1. A fesztiválszervező szervezet neve:

2. A fesztiválszervező szervezet jogállása

- önkormányzat
- egyesület, alapítvány
- gazdasági társaság
- egyéni vállalkozó

Egyéb:

3. Van-e a szervezetnek más tevékenysége a fesztiválok szervezésén kívül?

- nincs, csak fesztivál szervezéssel foglalkozunk
- igen, kulturális, szociális, sport stb., non profit területen
- igen, for profit tevékenység, pl. más jellegű rendezvényszervezés, turizmus vagy gazdasági tevékenység

Egyéb:

4. Kérjük, sorolja fel a 2020-ban megrendezni tervezett fesztiválokat, a következők szerint: sorszám – fesztivál neve – mi történt (megrendeztük / később rendeztük meg / elmaradt)

5. Mai tudásuk szerint mely fesztiválokat rendezik meg jövőre? (Sorszám és fesztivál neve)

6. Mekkora veszteséget szenvedtek el az év során elmaradó fesztiválok miatt?

- nem volt számottevő anyagi veszteségünk
- 1 millió forint alatt
- 1-5millió
- 5-10 millió
- 10 millió fölött

7. Mekkora rezszi- és bérköltséget reméltek/terveztek, amit az elmaradó fesztiválok az év során fedeztek volna? (Kérjük, a teljes összeget írja ki: pl. 500.000)

8. Más, nem feltétlenül forintosítható fontosabb veszteség?

9. Milyen intézkedéseket tettek?

- munkatársakat kellett elbocsátani
- bércsökkentést hajtottunk végre
- szerződést kellett visszamondani
- hitelt vettünk fel

- kölcsön kértünk
- változtattunk a szervezet profilján

Egyéb:

10. Hány főállású vagy részmunkaidős dolgozót kellett elbocsátaniuk? Ha egyet sem, kérjük 0-t írjon!

11. Milyen segítséget tudtak igénybe venni?

- bérkompenzáció
- járulékcsökkentés
- adófizetési haladék
- kedvezményes hitel
- bérleti díj elengedés, csökkentés
- semmilyen

12. Honnan részesültek pénzügyi támogatásban?

- az NKA fesztiválkollégiumától
- az NKA egyéb kollégiumától vagy a miniszteri keretéből
- az EMMI pályázatából
- a Magyar Turisztikai Szövetség pályázatából

Egyéb helyről:

13. Mi lenne / lett volna a legfontosabb segítség a fesztiválszervezési kapacitás megőrzéséhez? Kérjük, a legfontosabb max. hármat jelölje:

- hozzájárulás a működési költségeinkhez (iroda bérlés/ fenntartás, közüzemi díjak stb.)
- hozzájárulás a fesztivál szervezésére már igazoltan elköltött költségekhez
- kedvező hitelfelvételi lehetőségek
- az alvállalkozók (technikai, műszaki, egyéb szakemberek) megtartását célzó támogatás
- az idei pályázati pénzek kiutalása a járvány veszteségeit figyelembe vevő rugalmasabb elszámolással
- a fesztivál szervezők adottságaihoz igazodó bérkompenzáció
- a jegyárak áfájának 5%-ra mérséklése

Egyéb:

14. Összességében hogyan hat a járványhelyzet a szervezetük fesztiválszervezői kapacitására?

- fennmarad, mert más gazdasági tevékenységgel is foglalkozunk
- fennmarad, a fenntartónknak köszönhetően
- a korábbinál szűkebb keretben tudunk fesztivált szervezni
- a fesztiválszervezői tevékenységet nem tudjuk folytatni
- még nem tudjuk, függ a járványhelyzettől és a támogatásoktól

Egyéb:

15. Miben látják a Magyar Fesztivál Szövetség szerepét a kialakult körülmények tükrében?